

Zet je maar schrap want Schuld grijpt je bij de keel

RECENSIE

Anne-Chris Schulting en Gonca Karasu als IS-strijder en slachtoffer in Schuld van Toneelgroep Maastricht.
© FOTO BEN VAN DUIN

Door ronald colée

MAASTRICHT - Poeh. Fasten your seatbelt als je naar Schuld van Toneelgroep Maastricht gaat kijken. Want je krijgt een heftig verhaal voor je kiezen. Het verhaal van een Yezidi-vrouw die er als seksslavin in slaagt om te ontsnappen aan haar belagers van Islamitische Staat in Iraaks Koerdistan, naar het Westen vlucht, zich daar relatief veilig waant, totdat zij op een dag haar verkrachter in de Albert Heijn tegen het lijf loopt.

Een pittig onderwerp maar een bewuste keuze van schrijver Timen Jan Veenstra, en van Jouman Fattal die met deze voorstelling debuteert als regisseur. 'Als je bijvoorbeeld kijkt naar producties over Syriëgangers, zijn we geneigd vanuit Westers perspectief te focussen op witte meisjes die vanuit 'onwetendheid' radicaliseren, 'spijt' krijgen en terug komen. Maar daarmee ga je voorbij aan de kant van de slachtoffers en de horror die zich heeft afgespeeld en nog steeds afspeelt', laat zij in het programmabladd weten.

Bij de keel

Dus richt Fattal zich in Schuld op het slachtoffer, de Yezidische Aryán (Gonca Karasu). Wat volgt is een voorstelling die je vanaf de eerste minuut bij de keel grijpt maar door de vertelvorm ook wat van het publiek vraagt. Zo heeft Fattal er voor gekozen het verhaal door vier actrices te laten vertellen die - hoofdrolspeelster Gonca Karasu uitgezonderd - ieder meerdere personages voor hun rekening nemen. Een twaalftal karakters die ook nog eens van speler tot speler wisselen. Zo vertolken Evrim Akyigit, Anne-Chris Schulting en Ebony Wilson bijvoorbeeld tijdens het stuk alle drie een of meerdere keren de IS-strijder en de vriendin van Aryán, maar ook losse rolletjes als talkshowhost of politie-inspecteur. Omdat de scènes zich ook nog eens in hoog tempo afwisselen in tijd en ruimte moet je als toeschouwer continu bij de les blijven en op terugkerende weggeefpuntjes als vest, bodywarmer, schort of mes letten. Rustig achterover leunen is er niet bij als toeschouwer. Zo kan het gebeuren dat je ijverig probeert de prachtige teksten van Veenstra te volgen en plots verrast wordt door een scène waarin het viertal een met de stemmen in haar hoofd worstelende Aryán speelt. Stemmen die je met de beste wil van de wereld niet kunt volgen. Wat ook niet de bedoeling is. Dit is een van de weinige scènes die je wel gewoon over je heen kunt laten komen. Mét het gevaar dat je daarna gaat verslappen.

Toneelacademie

Het spel van de vier vrouwen is echter zo intens, geloofwaardig en overtuigend - zeker als je bedenkt dat Wilson nog derdejaars studente aan de Toneelacademie is - dat je als toeschouwer als vanzelf een uur en veertig minuten lang met ingehouden adem op het puntje van je stoel zit.

Niet in de laatste plaats door de uitmuntende livemuziek van Sam Geysel (die exact aanvoelt wat een scène vraagt en geen noot te veel speelt) en het perfect passende decor van Sarah Nixon: een mix van vitrages en door Yezidische vrouwen gemaakte tapijten uit een weefatelier in Iraaks Koerdistan.

Maar zoals gezegd: als publiek krijg je wel heel wat narigheid voorgeschoteld. Van psychisch, fysiek en seksueel geweld tot plaatsvervangende schaamte en

persoonlijk ongemak voor Westerse hypocrisie en omgang met dit onderbelicht verhaal. Goed dat dit zo verteld wordt.

'Schuld' is tot en met 16 oktober te zien in de Bordenhal in Maastricht. Daarna trekt de voorstelling tot en met 26 november het land in en is ze onder meer in Panningen (22-10), Roermond (28-10), Heerlen (3-11), Sittard (10-11) en Venlo (15-11) bij te wonen.